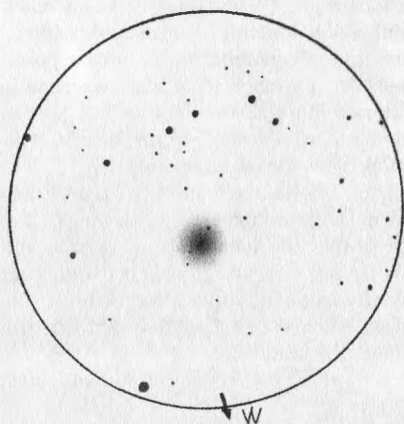

Földközelen a C/2006 VZ13 (LINEAR)-üstökös

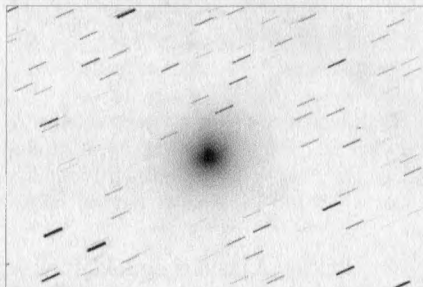
Júliusban a felfényesedő C/2006 VZ13 (LINEAR)-üstökös kellemes célpontot jelentett a nyári estéken, ami az észlelések számában is megmutatkozik. A beérkezett 27 vizuális megfigyelés, 7 digitális és 8 CCD-felvétel egy kivételével az augusztus 10-ei napközelsége felé haladó C/2006 VZ13-ról készült. Abszolút értelemben meglehetősen halvány objektumról van szó, viszonylagos fényességét annak köszönhetjük, hogy július 14-én 86 millió km-re megközelítette bolygónkat. A kis távolság miatt látszó mozgása gyors volt, s a hónap elején még cirkumpoláris kométa a hónap végére már megközelítette az égi egyenlítőt.

2007. július 7., 20:25-21:00 UT, 20 T, 100x, LM= 45°
(Sánta Gábor)

A hónapot egyenletesen lefedő megfigyeléseink sorát Sánta Gábor nyitotta július 5-én: „20x: 8,2 magnitúdós fényessége és 6'-es mérete jelentős változást jelent a két héttel ezelőtti állapothoz képest. 50x: Halvány, 13^m körüli mag válik láthatóvá a legjobb pillanatokban, ami 20"-es sűrűsödésbe ágyazódik. A belső kóma 1,5 íperces, ezt egy egyenletes fényű, intenzív, 3'-es rész öleli körbe. A kóma keleti része érezhetően

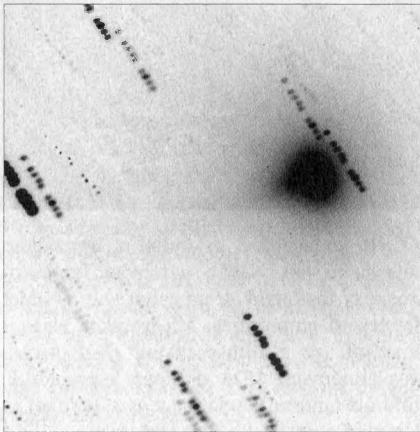
Észlelő	Észl.	Műszer
Csukás Mátyas RO	13	20x60 B
Hadházi Csaba	1	16,0 T
Hegedüs Gergely	1	20,0 T
Hegyi Norbert	3C	50,0 RC
Horváth Tibor	1C	50,0 RC
Keszthelyi Sándor	1	10x50 B
Kovács Tamás	1d	6,3/300 t
Ladányi Tamás	2d	5,6/400 t
Majzik Lionel	1	20,0 T
Sánta Gábor	10	20,0 T
Sárneczky Krisztián	1	20x60 B
Szabó Sándor	5	20x100 B
Szendrói Gábor	3d	35,0 T
Tóth Zoltán	1	50,8 T
Tuboly Vince	4C	50,0 RC
Vastagh László	3	25x100 B
Zseli József	1d	13,0 L

Zseli József felvétele július 15-én készült Canon 400D géppel és 130/780-as TMB apokromáttal

fényesebb. A 3'-es rész pereme igen éles, a halvány halo 6'-re egészíti ki az üstököst.” A Draco csillagképben járó üstököst két nappal később négyen is felkeresték, köztük Vastagh László, akinek lelkes soraiból idézünk: „A mélyéghez szokott szememnek gyönyörű látvány! Mag nélküli, a középpont felé egyenletesen felfényesedő centrális területet tartalmaz. A fényességprofil a közepesen kondenzálttól kicsit határozottabb, DC= 6.

Fényessége sokkal nagyobb, mint amire számítani lehetett, 7,9 magnitúdóra becsülöm. Elmozdulása háromnegyed óra alatt jól érzékelhető. A kóma átmérője 6,5 ívperc.” A fenti két leírás jól jellemzi a hónap első harmadában tapasztaltakat, amit a többi vizuális észlelő is megerősített. Közepesen sűrűsödő, kerek, 8^m fényességű kóma, melynek 6’-es átmérője 180 ezer km-es valódi méretet jelent.

Tuboly Vince 5x60 másodperces felvétele július 16-án készült a Hegyháti Observatórium 50 cm-es RC távcsövével (+ FLI C-9 CCD, LM= 9'x9')

A következő tíz napban fényessége és átmérője is növekedett, miközben Szendrői Gábor felvételein feltűnt az égitest halvány ionsóvája. Szabó Sándor már 7-én is külön kiemelte, hogy a kóma kékes színű, amit a digitális felvételek is megerősítettek. Mind-ez gázban gazdag, porban szegény üstökösre utalt, ami a halvány kométák jellemző tulajdonsága. Bár binokulárokkal továbbra is csak egy kerek folt maradt (Csukás Mátyas látta egyetlen egyszer elnyúlnak 19-én), nagyobb távcsövekkel halvány kinyúlások és felhők jelentek meg a kómában: „A DC= 5-ös kómában EL-sal szálak, kinyúlások tűnnek elő. Ezek kb. PA 70–130 között vannak. Átellenben, PA 280-ra pedig egy rövid ív látszik, bár néha úgy fest, hogy csak a kóma lapultsága tréfálkozik” (július 11.,

164x, Tóth Zoltán). „Kómája fényes, hatalmas, tele inhomogenitásokkal. Megjelent egy 8-10 ívperces csóva PA 90 irányban, és ebben egy csomó látszik. A kóma PA 30 felé kiterjedt és itt is látható két folt. A kóma északi oldalán kis, tömzsi kitüremkedés, PA 240 felé pedig egy 3’-es, háromszögletű ellencsóva vonja magára a figyelmet” (július 17., 20 T, 75x, Sánta Gábor).

A két megfigyelés között, július 13-án elhaladt az M102 mellett, méretben és fényességben is nagyon aránytalan párost alkotva a galaxissal. Az eseményt Ladányi Tamás örökítette meg, felvételén négy másik galaxis, köztük a pontosan éléről látszó NGC 5907 is jól kivehető. Ezekben a napokban érte el 7,5 magnitúdós maximális fényességét, miközben a kóma látszó átmérője 10 ívpercre hízott. A Bootest átszelő üstökös leglátványosabb együttállása azonban még hátravolt, hiszen 22-én este 22 ívpercre megközelítette az M3-at. A látványos találkoztól három asztrofotós, Horváth Tibor, Kovács Tamás és Szendrői Gábor is megörökítette. A hegyhátsági felvételre még egy meteor is ráfutott, tovább emelve a kompozíció szépségét. A vizuális észlelők szerint ezekben a napokban már halványodott a kométa, bár a növekvő holdfény zavarta a megfigyeléseket. A fényesség ismét 8 magnitúdó környékére csökkent, a kóma átmérője pedig 5’-re fogyatkozott. A hóvégi teleholdas égen már csak néhány megfigyelés készült, amikor pedig augusztus elején ismét sötét égen láhattuk volna, már nagyon alacsonyan látszott az esti, délnyugati égen.

A hónap „kakuktkojásának” számít Hegyi Norbert július 18-ai felvétele, amely a már 2 csillagászati egységnél is messzebb járó C/2007 E2 (Lovejoy)-üstökösről készült. A Nagyöncöl rúdjának közelében látszó csóvás égi vándor a hegyhátsági félméteres távcsövel készített egyperces CCD-képen is csak halovány, csillagszerű objektumként mutatkozik. Külhoni mérések szerint fényessége ekkoriban 17–18 magnitúdó körül volt.

Sárneckzy Krisztián